

Ljudska

Samouprava

Glasilno gospodarstva, prosvete in politike.

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1926
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Seja Glavnega Odbora NRS. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Inserati. —

Seja Glavnega Odbora NRS

se je vršila 25. in 26. aprila 1926 pod predsedstvom šefa stranke gosp. Nik. P. Pašiča. Prišli so pozvani delegati skoro polnoštevilno. Za verifikacijo pooblastil članov se je najpreje izvolil verifikacijski odbor petih članov in sicer: Dr. Danilo Katič (Beograd), Mita Čotić (Čačak), Dr. Čeda Radović (Kragujevac), Mate Rupčić (Varaždin) in Dr. Ivan Sajovic (Ljubljana-Kočevje). Ta odbor je odobril 74 pooblastil, dočim je troje zavrgel.

Da se lažje razumi pomen Glavnega odbora, naj povemo še to le. Organizacija NRS se naslanja na razdelitev države v politične občine, sreze (okrajna glavarstva) in volilna okrožja. Ako je v občini vsaj 10 sprejetih članov NRS, lahko ustanove lastno organizacijo za to občino. To so Mestni ali Krajevni odbori, ki so celice in podlaga cele stranke. Vsi predsedniki in podpredsedniki takih krajevnih odborov po občinah v enem srezu tvorijo avtomatično Srezki odbor NRS, ki izvoli izmed sebe predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika in vodi strankine posle v srezu. Predsednik in podpredsednik Srezkega odbora prideta zopet avtomatično v Okrožni odbor, čigar območje je volilno okrožje in ne morda oblast, kot nekateri mislijo in pišejo. Okrožni odbor je najvišja strankina oblast v svojem okolišu, v katerem ima voditi strankine posle. Sestoji se torej iz predsednikov in podpredsednikov srezkih odborov. Okrožni odbor izbere izmed sebe zopet predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika, a poleg tega še delegata za Glavni odbor NRS v Beogradu, ki ima voditi politiko cele stranke. Glavni odbor se sestoji torej iz toliko članov-delegatov, kolikor je Okrožnih odborov oziroma volilnih okrožij, vštevši samostojna volilna okrožja Beograd, Zagreb in Ljubljano, ki imajo torej tudi vsako po svojega delegata. Razun teh delegatov so člani Glavnega odbora tudi še odposlanci, ki jih odpošlje strankin vsedržavni občni zbor, 20 po številu. Teh 20 je običajno izbranih izmed najuglednejših političnih ljudi in glav iz stranke, po možnosti s sedežem in bivališčem v Beogradu.

Glavni odbor je najvišja strankina inštanca. On daje direktive in vodi stranko in politiko. Vendar ga pa v vodstvu politike zamenjuje Klub poslancev NRS, kadar

parlament zboruje in sicer tako, da je posvetovanje skupno, glasujejo pa le poslanci. Ako pa ni parlament zbran, preidejo tudi politični posli izključno na Glavni odbor. Njegovi seji smejo v tem slučaju prisostvovati le ministri, pa še ti le s posvetovalnim glasom, to je, da se smejo udeleževati debate. Sklepajo pa edino le člani.

Poročilo Verifikacijskega odbora je bilo soglasno odobreno in seji Glavnega odbora je torej prisostvovalo 74 članov. Nik. P. Pašič je po tem poročilu povzel takoj besedo in govoril kaki dve uri o političnem položaju, razlagajoč tradicije stranke in njeno delovanje v vladi, skupštini, o zvezah s posameznimi strankami in njih rezultatih. Ob 1. uri je prikinil svoj govor in sejo, ki se je ob 4. uri pop. zopet nadaljevala. Popoldne je govoril bolj o stranki in disciplini ter formuliral svoja izvajanja v obtožbi proti Ljubi Jovanoviću: češ, da greši težko proti načelom stranke in krši strankino disciplino. Tozadevno je navedel tajno Jovanovićevo delovanje z najhujšimi nasprotniki Narodne Radikalne Stranke kot s Korošcem, republikanskim Radićem, Davidovićem itd., vedno takrat, ko je bila stranka v boju z njimi. Tako se mu je julija 1. 1924 srečno posrečilo, da je vrgel NRS iz vlade ter postavil za par mesecev v vlado svoje separatistične prijatelje, s čimur je prizadjal stranki neocenljivo škodo.

In to vedno za hrbtom strankinega vodstva. V nekem ruskem almanahu je priobčil članek „Krv Slovenstva“, v katerem podtokuje krivdo za sarajevski atentat in s tem za svetovno vojno srbski vladi, torej Srbiji. Sedaj je zopet zagrešil novo težko pregreško: kakim 50 osebam je pisal v Dalmacijo pismo, v katerem pravi, da gre NRS razzulu nasproti, ker da on, Nik. P. Pašič s svojo politično okolico in rodbino, pljačka državo in terorizira radikalni klub in ministre, ki niso v tem absolutno z njim, tako, da bo vse skupaj utonilo v korupciji. To pismo se je nato prečitalo. Nik. P. Pašič izjavlja nato, da mu je tega streljanja v hrbet dovolj in da je sedaj njegova potrpežljivost pri kraju; on, Nik. P. Pašič, ne more s takim nepreracunljivim človekom več sedeti skupaj v stranki in Ljuba Jovanović se je s temi svojimi dejanji sam izključil iz stranke, vsed česar naj zborovanje in stranko takoj zapusti, ker zanj ni več mesta niti v klubu niti v stranki.

Ljuba Jovanović je vsa ta izvajanja stojično mirno poslušal, le semintja si je za-beležil na papir markantna mesta Pašičevega

govora. Ko je gospod Pašič dokončal in ga pozval, da naj zapusti zborovanje, je gospod Lj. Jovanović to odklonil, češ, da je on radikal in ostaja radikal, en sam človek, ki je enako kot on član radikalne stranke, ga pa ne more izključiti. Iz izvajanj Nik. P. Pašiča vidi, da je bil Glavni odbor sklican samo v osebni zadevi med njim in Pašičem, ki bi se lahko drugače rešil, dočim naj bi se Glavni odbor posvečal silno važnim vprašanjem ureditve države, državne uprave, gospodarstva, finančne politike itd. Tudi člani Glavnega odbora so proti čl. 17 statuta stranke šele sedaj iz izvajanj gospoda Pašiča zvedeli, da gre cela seja le za izključitev Ljube Jovanoviča iz stranke, in za nič drugega. Po statutih bi se mu morala dostaviti pismena obtožnica, pozvati bi se moral Glavni odbor v svojem članku 17 in 18 statuta z izrečnim dnevnim redom „Izključitev Ljube Jovanoviča iz stranke“, toda vse to se ni zgodilo. Zato se o tem veljavno tudi sklepati ne more. Razen tega pa Glavni odbor za sklepanje tega vprašanja po čl. 22 in 24 statuta ni pristojen, ampak poslanski klub NRS, ker parlament zboruje in je klub zbran. Vseeno pa hoče odgovoriti na obtožnico, ki mu jo je sedaj ustmeno formuliral gospod Pašič kot tožitelj, sodnik in zasebni udeleženec v eni osebi. Za federalizem kot ga obtožuje g. Pašič on ni bil nikdar, pač pa za sporazumno delovanje stranke tudi s „Prečani“, kar je v najvišjem državnem interesu. On, Lj. Jovanović ni storil Ženevskega pakta, ki bi bil ustvaril drugo avstroogrsko dualistično monarhijo, stvaril je ta pakt gospod Pašič, on, Ljuba Jovanović ga je ovrgel in on je sestavil odgovor N. V. Regenta od 1. decembra 1918, v katerem tudi najhujši federalist ne more najti opore. Tudi vidovdanska ustava in različne proklamacije na narod so njegovo delo, čeprav se blišče pod istimi druga imena. Očitev federalizma ne drži, ker ga opovrguje njegovo javno in vidno delovanje. Članek „Krv Slovenstva“ je izšel 1. 1923/24 in ga je vsakdo lahko čital ter je bil takrat vsem znan. Tudi se je diskutovalo o njem javno in v klubu. Stranki ni bil do danes kamen spodtike, dokaz, ker mu je stranka od takrat poverila najčastnejše svoje mesto kot predsedstvo Narodne skupščine, različnih odborov itd. ter torej dejansko prešla preko tega. To je torej svršena stvar. Kar se pa tiče pisma v Dalmacijo, je istega pisal privatnim osebam in je torej privatnega in ne strankinega javnega značaja. Ako se kdo čuti s privatnim pismom žaljenega, naj si

poišče zadoščenje pred sodiščem in on je radevolje na razpolago. Ako pa je pismo bilo objavljeno v splitski „Državi“, ni to njegova krivda, ampak onih, ki so po posvetovanjih v Beogradu dali nalašč natisniti in razširiti to pismo. Kar je v tem pismu osebnega, obžaluje, kar je stvarnega, to vzdržuje in prevzema polno odgovornost.

To pismo je moral pisati v interesu stranke in kot poslanec svojim zaupnikom, da se razčistijo gotova javnost vznemirjalna vprašanja. Že več let obstoja tudi proti njemu kot poslancu nekaka zarota; noben minister ne sme njegovim intervencijam ugoditi in kdor se obrne na Ljubo Jovanovića, je svojo stvar že v naprej izgubil. To je kot poslanec dolžan povedati vsaj svojim volilnim zaupnikom in jim tudi razložiti vzroke zikaj. In to je storil s tem pismom. Razčisti naj se položaj, a ne ubija onega, ki dela za čistost in poštenost v javnem življenju. Ker je njegova vest čista, pričakuje mirno sodbe Glavnega odbora, ki bo pa neveljavna, ker ni Glavni odbor za to razsojo pristojen.

Tej formelni in možati obrambi se je odzvala večina odbora z živahnim ploskanjem. Vendar se je opazilo, da je obramba le formelna; Glavni odbor je pričakoval na konkretne obdolžbe tudi konkretne dokaze. Teh pa Ljuba Jovanović ni doprinesel. To dejstvo mu je navzlic sijajni formelni obrambi poslabšalo položaj. In končno: dalmatinsko pismo je najmanje težka taktična napaka, ki jo politik kova in ugleda Ljube Jovanovića nikakor ne bi smel zagrešiti, ako ni to pismo člen pozitivne sigurne verige, kateri je uspeh zasi-guran. Tako pa je napravilo to pismo vtis slabo preračunanega sporadičnega udarca, ki odleteva nazaj v inicijatorja, mesto da bi dosegel namenjeni mu cilj. In v politiki pomeni pogreška v kalkulu in slabost — poraz. Dejstvo slabo preračunanega udarca je še podkrepljevala okoliščina, da ni niti eden od nato sledečih govornikov stopil v obrambo Ljube Jovanovićevega koraka in da torej ta udarec ni imel pozitivnega parlamentarnega zaledja. Porajala se je atmosfera, da trditve Nik. P. Pašića, da je to skrajno nelojalno in nedisciplinaren akt nasproti šefu in stranki, in da je treba, ako so trditve Lj. Jovanovića resnične, druge metode in foruma kot so dalmatinski sicer spoštovani njegovi volici, ni tako brez podlage. Vsi govorniki razen dveh so delovali vsled tega za kompromis, pritiskajoč na eni strani na g. Lj. Jovanovića, da se opraviči, na drugi strani pa proseč Nik. P. Pašića, naj oprostí tudi to pot, kot je že tolikokrat v svojem življenju. Le dva člana Glavnega odbora, Dr. Čeda Radović in Dimitrije Protić sta predlagala krepko operacijo, izključitev, češ, da sicer tega vpadanja v hrbet stranki in njenemu šefu ne bo nikdar konec in prepričani ter nezaupanje bo vedno večje. Sledeč želji kompromisnih članov se je Lj. Jovanović za osebne žalitve N. P. Pašiću v zaključnem svojem govoru opravičil; gospod Pašić je za svojo osebo vzel to opravičilo na znanje, za stranko pa je izjavil, da naj odloči Glavni odbor, vstrajajoč na svojem stališču, da za oba ni mesta v stranki. Odbil je tudi predlog, da naj da na glasovanje, če se smatra Glavni odbor pristojnega, da sodi o tej stvari in je dal formelni predlog Dimitrije Protića, da se Ljuba Jovanović iz stranke izključi, na formalno poimensko in javno glasovanje.

Vštevši dva zastopnika beograjske omladine je glasovalo za izključitev od 71 pri glasovanju navzočih članov — trije bosanski delegati so se odstranili od glasovanja — 46 za izključitev, eden, Jovan Ristić iz Prizrena, je glasoval proti, 22 članov se je pa vzdržalo glasovanja. Vzdržali so se: minister na r. Dr. Laza Marković, zunanji minister Dr. Momčilo Ninčić, notranji minister Dr. Boža Maksimović, ministerski predsednik Nikola Uzunović, predsednik Kasacijskega sodišča Dr. Dušan Subotić, Dr. Draža Petrović, tast ministra financ Ninke Perića, minister na razp. Dr. Dušan Peleš iz Zagreba, Dr. Kosta Mladenović iz Požege, prota Vasilije Ristić iz Mostara, Dr. Jovan Gavrilović iz Beograda, Avakum Perišić iz Sarajeva, bivši minister ing. Andra Stanić iz Užice. Dr. Melko Čingrija iz Dubrovnika, Josa Budišin, Jovan Aleksić, Dr. Ljuba Miljušević itd., ter Dr. Ivan Sajovic iz Kočevja, za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto. Ostala dva slovenska delegata, Dr. Niko Zupanić za Ljubljano in Janko Tavčar za mariborsko okrožje sta glasovala za izključitev. Po izvršenem skrutinju je proglasil Nik. P. Pašić izključitev Lj. Jovanovića na podlagi izida glasovanja iz stranke, Ljuba Jovanović je pa protestiral, češ, da je ta sklep neveljaven in da ni izključen. Glavni odbor se je nato razšel, ker drugega in bilo na dnevnem redu.

Izključenje ali neizključenje Lj. Jovanovića iz stranke je politično vprašanje. Ta se pa ne rešujejo navadno po juridičnih formulah, ampak po vprašanju moči, koncepta, energiji in inteligence. In to bo obveljalo tudi v tem slučaju.

Iz NRS.

Seja Glavnega Odbora NRS se je vršila dne 25. in 26. aprila v Beogradu pod predsedstvom Nik. P. Pašića. Iz poteka seje in debate se je razvidelo, da obstoja v stranki dvoje mišljenje glede taktike: eno ki hoče, da se naslanja stranka še nadalje glavno na nesporno veliko osebno avtoriteto šefa stranke g. N. P. Pašića, in da stranka glavno z njegovo osebnostjo vodi strankino politiko in propagando, dočim druga grupa zastopa mišljenje, da je treba stranko v bodoče nasloniti bolj na program, programatično delo in ustvarjenje, in da prevelik osebni kult ni vse-zdravilno sredstvo. Obe krili pa priznavata velike zasluge N. P. Pašića in njegovo avtoriteto kot voditelja in šefa stranke. Ta proces v mišljenju, ki ga zastopa zlasti zrela inteligenca v stranki, se bo brez dvoma v notranjosti stranke brez posebnih pretresljajev in brez škode za avtoriteto šefa razvijal dalje in bo sigurno doprinesel enotnosti in udarni sili stranke potrebne stvarne ambijente. Glede poteka in rezultata seje poročamo na drugem mestu.

Proslava osemdesetletnice Nikole P. Pašića se je preložila na 22. junij t. l.

Delegat volilnega okrožja Ljubljana-Novomesto vabi tem potom vse organizacije v svojem okolišču, da mu predlože do 20. t. m. 1. ustanovni dan organizacije, 2. članstvo po stanju 1. maja 1926, 3. predsedstvo z odborom in datum volitev, 4. kako se plačujejo prispevki. Poslati na naslov: Delegat Dr. Sajovic, Kočevje.

Zidanimost. Dne 11. aprila 1926 se je vršil ustanovni občni zbor Krajevne organizacije NRS v gostilni Drobnič v Zidanimostu. Zborovanje je otvoril sreski pred-

sednik g. Blaž Zupanc iz Laškega, pozdravil navzoče ter razložil namene in cilje Narodne Radikalne Stranke. Sporočil je, da je bil oblastni odbor NRS v Mariboru o tem zboru obveščen. Naprosil je g. Cimpermana za začasnega zapisnikarja, ki se je oglasil k besedi, ter razložil krajevne razmere ter pomen stranke. G. Pavlin je podal več primernih nasvetov ter pozval navzoče k skupnemu delu. Nato nam je razložil v navduševalnih besedah g. Dr. Josip Flego, odvetnik iz Laškega, razvoj in delovanje Narodne Radikalne Stranke od začetka pa do danes.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni: Za predsednika brzojavni mojster Vinko Pavlin, za podpredsednika železničar Markušek Maks, za tajnika brzojavni mojster Cimperman Jakob, v odbor: železničar Tušar Štefan, železniški delavec Jazbinšek Franc, kretniški mojster Fugina Vladimir, vsi v Zidanimostu, in mizarski mojster Mokotar Maks v Velikem Širju.

Po končanih volitvah se je predsednik zahvalil za izvolitev in se priporočil za zupanje novemu odboru ter zaključil dobro uspelo zborovanje.

K ustanovitvi tega krajevnega odbora moremo le prav iskreno čestitati, ker baš Zidanimost je križišče, kjer se zbira toliko naroda in kjer bo naloga naše organizacije, da bo v fluktujočem političnem svetu v Zidanimostu ona trdna točka, ki bo zbirala vse pozitivne može k skupnemu delu in napredku naše domovine.

Kočevje. Naša mestna organizacija ima že večletno tradicijo, da se zbirajo člani vsako prvo soboto v mesecu k skupnemu družabnemu večeru. Na teh večerih se vrši navadno kakšno predavanje, običajno o predmetu, ki interisira najbolj člane ali kakšnem drugem perečem vprašanju, se diskutira o tem predmetu in neprisiljeno pogovarja o strankinih in drugih stvareh. Pozdravlja se pri tem novodošle člane, dela odhodnice odhajajočim, pri čemur se izrekajo napitnice itd. Da najde v takem ozračju tudi slovenska pesem svoje mesto, je ob sebi umevno. In pri tem se pomenijo člani med seboj o marsičem, o čemur se morda ne bi ter se medsebojno spoznavajo in cenijo. Tak družaben večer se je vršil tudi prvega majnika t. l. Udeležilo se ga je nad 60 članov. Napetost za ta večer je bila tem večja, ker je zadnja „Ljud. Samouprava“ postavila na dnevni red tega večera poročilo delegata Dr. Sajovica iz Beograda, ki se je dan preje baš povrnil iz seje Glavnega odbora. Da čujejo poročilo delegata, je prišel tudi odbor NRS Ribnica korporativno s svojim predsednikom L. C. Tschinkelom na čelu. Dr. Sajovic je nato v eno uro trajajočem govoru pojasnil stanje državne politike in nalog, ki jih to stanje nalaga najmočnejši in edini vsedrjavni stranki, to je Narodni Radikalni Stranki Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razložil je razlike, ki obstojajo v mišljenju glede taktike v bodočnosti, zlasti z ozirom na izvajanje strankinega programa, kar je v tako veliki stranki kot NRS toliko bolj naravno in umljivo, ko še v okrilju malih in neznatnih organizacij, občinskih odborov itd. obstojajo različna mišljenja z ozirom na različna vprašanja. En tak pojav je tudi slučaj Ljube Jovanovića, ki je pa podčrtan s pismom na dalmatinske svoje zaupnike, in ki pomenja faktično težjo napako, kakoršne bi politik kova, kot je Ljuba Jovanović, ne smel zagrešiti. To pismo se ne da zagovarjati, kar je priznal g. Ljuba Jovanović tudi sam s tem, da se

je opravičil. Večina članov je pričakovala, da bo g. N. P. Pašič vzel to opravičilo na znanje tudi glede stranke, vendar se gospod Pašič ni zadovoljil in je stavil Glavni odbor pred alternativo: ali Pašič ali Ljuba Jovanović iz stranke. Pred tako težko alternativo se je večina odločila za Pašiča in proti Lj. Jovanoviću in se izrekla za izključitev. Ljuba Jovanović je, opirajoč se na jasno izražena določila statuta, protestiral radi nepristojnosti Glavnega odbora v tem vprašanju, vendar je g. N. P. Pašič proglasil izključitev Lj. Jovanovića iz stranke. Dr. Sajovic se je glasovanja vzdržal, češ, da on kot petletni pripadnik stranke brez parlamentarnega izkustva ne more biti sodnik štiridesetletnemu parlamentarnemu delavcu in duševnemu voditelju stranke. (Splošno odobravanje in ploskanje.) Tudi pripada Ljuba Jovanović k voditeljem one generacije, ki je nas Slovence osvobodila nemškomažarskega jarma in če on kot Slovenec takemu srbijanskemu možu ne more koristiti, mu vsekakor že iz politične dostojnosti škoditi ne sme in ne more, priznavajoč istočasno tudi vse zasluge g. N. P. Pašiča za naše osvobojenje in za stranko. (Odobravanje.) V take spore srbijanskih politikov, pa čeprav sedimo skupaj v isti stranki, se mi Slovenci za časa te srbijanske generacije ne moremo podajati. (Vih. pritrjevanje.)

Ostali večer se je posvetil odhodnici dveh članov: gospoda Franceta Kervina, ki gre na novo železniško mesto v Zalog, in gospoda Vladimirja Žargija, zasebnega uradnika, ki gre v Ljubljano. V živahni napitnici se je spominjal predsednik Dr. Sajovic obeh teh članov, obžalujoč njih odhod in povdarjajoč, da spadata oba med tiste pridne in skromne člane naše organizacije, ki s tihim in neopaženim delom delujejo za prosep svoje organizacije, ne zahtevajoč ničesar za sebe in dajoč organizaciji svoje najboljše. Taki člani so duša in jedro vsake organizacije. Prosi jih, naj ostaneta tudi na svojih novih mestih zvesta onim idejam, ki so nas v Kočevju združile na skupno in uspešno delovanje ter povdarja z zahvalo, da se ima Mestni odbor NRS Kočevje baš takim tihim in nesebičnim članom kot sta odhajajoča dva člana zahvaliti, da je danes Mestna organizacija NRS Kočevje ne samo po svojem postanku prva v Sloveniji, ampak tudi po svoji moči, ugledu in iniciativnosti. (Viharno odobravanje in ploskanje.) V enakem smislu je imenom članstva napil odhajajočima gospod Ivan Bedina, povdarjajoč, da mora v Kočevju sklopljena tovarišija in prijateljstvo vezati člane v sreči in nesreči tudi ako so krajevno ločeni. (Odobravanje.) Ginjen se je g. Kervin v skromnih besedah zahvalil, povdarjajoč, da je storil le to, kar je kot primorski rodoljub bil storiti za svojo domovino dolžan in da bo to dolžnost v okvirju drugih svojih dolžnosti smatral za prijetno nalogo tudi za v bodoče. (Ploskanje in živjoklici.) Med pogovori in petjem je nato minul prijetni večer, kakršnega ume prirediti samo naša Mestna organizacija.

Tedenske vesti.

Osebnosti. Te dni je obiskal Dolenjsko, med drugim tudi Kočevje in Ribnico, delegat ministrstva financ gospod Dr. Karl Šavnik iz Ljubljane. Gospod delegat si je ogledal industrijske naprave, večja trgovska podjetja ter vso okolico tja doli do Kolpe. Obžaloval je po pregledu vseh teh krajev, da mu preobilni posli teh za vsakega delegata ministrstva financ vsekakor nujno potrebnih potov in ogledov že preje niso dopustili. Ko je gospod delegat videl pust kraški svet, poln golih skal, ter neznatne parcelice, nizke revne hišice in izsekane gozdove, je upravičeno začudeno vprašal, od česa da ljudje v teh krajih žive. In ko se mu je povedalo, da od krošnjarstva, Amerike in sedaj razdrtih cest, je zmajal z glavo. Inšpiciral je tudi davčne urade in okrajne davčne oblasti. Kot čujemo je našel vse v najlepšem redu. Taki izleti gospoda delegata med delavno in plačujoče ljudstvo bodo vsekakor odpravili marsikak nesorazum in vstvarili potrebno vez in umevanje med plačujočimi in finančno oblastjo. Izvanredno fin in takten nastop gospoda delegata je vse prijetno iznenadil in očaral.

Umrli je v Kočevju g. Josip Pirc, hišni posestnik in bivši kantiner. Bil je pošten tih mož in zaveden kočevski Slovenec. — V Stražišču pri Kranju je umrla gospa Uršula Ješe, posestnica in trgovka, mati dr. Leop. Ješeta in tašča † ravnatelja podkovske šole L. Tepine v Ljubljani. Bila je nadvse dobra mati in odlična rodoljubka. — V Ljubljani je umrl upokojeni gardni podpolkovnik Jernej Andrejko pl. Livnograd, pisatelj priljubljene odlične ljudske knjige „Naši fantje v Bosni“. Tudi kot avstrijski oficir je pokojni ohranil živ narodni čut in pošteno kranjsko srce. Rodbino je vzgojil v odličnem narodnem duhu. Naj mu bo domača zemlja lahka, preostalim pa tudi naše sozalje.

Smešen lov na kroglice med Kočevjarji uprizarjajo slovenske politične stranke. Ko bi vedele, kako mučno smešijo s tem sebe in nas! In popolnoma po nepotrebnem. Ako fajmošter Škulj iz Dolenje vasi pri Ribnici po kočevskih hribovskih vaseh farba ljudi z nemškim jezikom, ki naj se vpelje v urade, da si on ob času volitev nalovi v svojo vrečo nekaj volilnih kroglic in si reši morda poslansko čast, mu že človek ne zameri, ker to brbljanje ostane pač v hribih. Kaj družega pa je, ako se za take stvari zavzema javno glasilo, list, ki hoče biti slovenski, pa pluje na temeljne pridobitve prevrata in naše državnosti, naš državni jezik, ter smeši one, ki se zavzemajo za njegovo veljavo nasproti ljudem, ki ga iz nacionalnega šovinizma zatajujejo. Tako nezrelost je zakrivil „Kmetijski list“. Dotičnik, ki je zakrivil tako neokusnost v zadnji aprilski številki, ne zasluži drugega, kot da se ga prime za ušesa kot zelenega fantalina. Seveda je „Gottscheer Zeitung“ to kuka-

viče jajce hitro ponatisnila, s čimer si pa ni pridobil ne eden ne drugi niti na ugledu niti na koristih. To je vse boj za kroglice Kočevjarjev, ki pa se v odločilnem trenutku ne bodo prav nič ozirali, kdo jim je bolj pihal na srce, ampak bodo volili tja, odkoder bo migljala — zmaga in s tem koristi za zahteve svojega okraja in ljudstva. Slovenske stranke in ljudje pa, ki se laskajo okrog Kočevjarjev in streljajo za prelube kočevsarske kroglice kočevskim Slovincem v hrbet, naj pazijo, kaj delajo!

Okrajni cestni odbor Ribnica je bil te dni razpuščen. Za gerenta je imenovan gospod Ivan Arko ml. iz Ribnice. Kot čujemo, je šlo s predajo precej trdo, od vlade razrešeni dosedanji načelnik je namreč odptoval kar za več dni in ga je bilo bolj težko najti. Cesta skozi Ribnico se nahaja enako cesti skozi Kočevje v naravnost škandaloznem stanju. Ker srez Kočevje živi glavno od cest, to je od voznine, bo treba izvanrednih ukrepov, da se ne pride do prometne in s tem do gospodarske katastrofe v okraju.

Dopisi.

Dolenja vas pri Ribnici. Škuljevimi faranom in volilcem je dobro znana izjava Dr. Hohnjeca v njegovem govoru letos v narodni skupščini, ki je natiskan v 70. številki „Slovenca“, kjer stoji črno na belem: „Kar nimajo Slovenci na Koroškem, do tega tudi Nemci v naši državi nimajo pravice“.

Je sicer nekoliko deplasirano primerjati prvotne koroške prebivalce, to je koroške Slovence, ki so na Koroškem na svojih lastnih domačih tleh, z med nas in nje naseljenimi Nemci, toda ta izjava dr. Hohnjeca ipak kaže, da čuti tudi klerikalna stranka narodno nekoliko drugače kot pa naš fajmošter Škulj, ki v prazni nadi, da dobi prihodnjič zopet kočevsarske kroglice in si tako reši potopljaljoči se mandatek, kriči na vseh shodih po kočevsarskih hribovskih vaseh, da je 12.000 Kočevjarjev na ljubo treba vpeljati nemščino v vse urade in šole. Ali res misli, da ga vsled tega Kočevjarji više cenijo? Ali ima Škulj sploh pojem, kaj je nemščina in kaj kočevsarsčina v vseh svojih dijalektih in kaj sledi iz tega?

Bosljiva loka. „Domoljub“ se je v zadnji številki pobahal, da je g. Škulj v Beogradu izmoledoval znižanje tovarnega tarifa za šest vagonov koruze. Ker bi jo naša vas odvezla — ako je dobra in poceni — večjo množino, želim zvedeti kje jo zadržujejo, ker se vsled tega koruza ni nič pocenila. Politike pasjih drobtin in farbarij smo pa že čez grlo siti.

Ljubljana. Občudovati moramo kočevske radikale, kateri niso samo doma povsem na mestu, ampak sežejo s tem, da izdajajo edini radikalni list v Sloveniji. Ob toliki delavnosti in požrtvovalnosti bi bilo pričakovati, da se zavzemajo za list vsi NRS odbori v Sloveniji ne izvzemši ljubljanskih mestnih, kar je njih sveta dolžnost in naša odločna volja. — V kolikor je pri kakšni organizaciji delovanje NRS stopilo v polžev tir, naj se kliče spavajoče mandatarje na odgovor, kdor ne dela ali celo razdira mesto da bi delal, naj gre. To velja zlasti za različne intrigante, ki so nam jih importirali v Ljubljano in ki ovirajo tudi deželo v razvoju naše stvari. Treba bo očitno govoriti in delati določneje.

Izdaja za konzorcij in urejuje Pavle Homan, Kočevje
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Glavnica . 3,000.000 Din
Rezerve proti 700.000 „
Stanje vlog 20,000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragovolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog od dneva pologa do dneva dviga:
brez odpovedi . . . 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 9. do 12. predpol.
in od 3. do 5. ure popoldne.

∴ **Dijaški Dom, Kočevje** ∴
razpisuje

potrebna kleparska dela na bivši Venušovi hiši v Kočevju šte. 138.

Reflektanti naj si ogledajo hišo, streho in odvodne strešne cevi na licu mesta na svoj riziko in strošek ter stavijo pismene ponudbe z obveznimi cenami za popravila in obnove na Predsedstvo Društva Dijaški Dom, Kočevje

do 15. maja 1926.

Dijaški Dom, Kočevje.

Gostilničarji!

Hotelirji!

Knjige za tujce

ter zglasnice in odglasnice po novih uradnih predpisih so na razpolago v Tiskarni Pavliček, Kočevje.

Mlad samski čevljar

z nekaj premoženjem želi naseliti se v Mozlju in išče primerno delavnico, stanovanje in hrano. Ponudbe na Koncesijonirano Splošno Posredovalnico, Kočevje.

Viktor Fortuna, mizarski mojster v Borovnici

izdeluje priprosta in boljša mizarska dela, vsakovrstna popravila, vrtno in navadne (mehaniške) stole po najnižjih cenah.

Pivnica § 11 v Laškem

je ugodno za prodati. K hiši spada restavracija, velik senčnati vrt, mnogo stanovanj itd. Več pove Blaž Zupanc v Laškem.

Koncesijonirano špedicijo in prevoznništvo

∴ v Kočevju šte. 191 ∴

pričem s 1. junijem t. l. in hočem izvrševati po naročilih vsakovrstna v to spadajoča dela po najzmernejših cenah na kočevskem kolodvoru. Imam v to dobro prevozna sredstva in suha varna skladišča.

Priporočam se gg. trgovcem in privatnikom za tozadavna cenj. naročila

Henrik Hönigmann.

P. t. potnikom in posetnikom Kočevja ter cenj. meščanstvu se priporoča

HOTEL „TRST“, Kočevje

Prvovrstna kuhinja.

Najboljša vina.

Sobe za tujce. — Avtogaraža.

J. Klemenčič
hotelir.

Ferdinand Wolf

soboslikar,
stavbeni in pohištvni pleskar,
ličar, črkoslikarstvo.

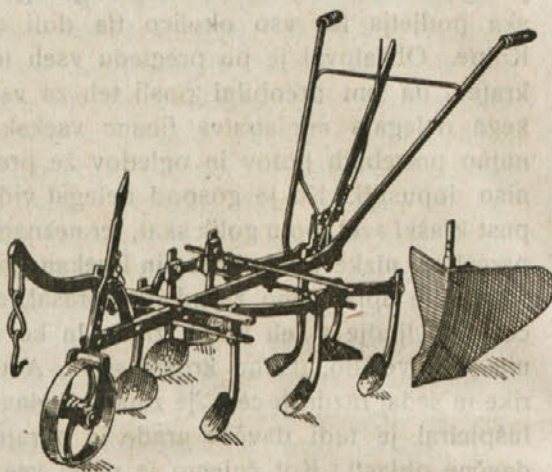
Kočevje 217.

Izvršitev točna! Cene zmerne!
3-2 Se priporoča!

Kupim ali najmem

v Kočevju ali v bližnji kočevski okolici hišo z nekaj zemljišča pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na Koncesijonirano Splošno Posredovalnico v Kočevju.

Anton Bizjak, čevljarska delavnica Borovnica

izdeluje in oddaja svoje čevljarske izdelke zlasti moško trpežno obutev najceneje.

V izdelovanje in dobavo najboljših
plugov in ∴ okopalnikov

(kultivatorjev) po najnižjih cenah se priporoča

Matija Klun

kovaški mojster v Kočevju.

Lastni izdelki!

Stalna zaloga!

**ZOBNI ATELJE
BORIS BAN, Kočevje**

vis à vis župne cerkve, hiša tvrčke Peter Petsche
izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

Pozor!

Poljedelci in obrtniki!

Pozor!

Brezkonkurenčno si nabavite Vaše potrebščine, kakor: železo, pločvino, žičnike, žico, štedilnike, razno kovaško, ključavničarsko, mizarsko in drugo obrtniško ter poljedelsko orodje, barve, razne lake, bencin, olje, firnež itd. Poljedelski stroji, razni plugi, brane, slamo-reznice, mlatilnice, čistilnice pri stari na novo urejeni tvrčki

Fr. Göderer nasl. FR. HUBER, Kočevje.

Zaloga najboljšega cementa in drugih stavbenih potrebščin.

Zaloga smodnika in vseh drugih lovskih potrebščin.

DIJAŠKI DOM, Kočevje.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 65 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak ponedeljek in četrtek od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. januarja 1926:
Din 19,117.539-23

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%

